

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

การมีส่วนร่วมพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

จัดทำโดย นายจตุพร บุรุษพัฒน์
รหัส 610604

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๒
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

การมีส่วนร่วมพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

จตุพร บุรุษพัฒน์^๑

บทนำ

รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ผ่านแนวทางการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ รวมทั้งการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายรวมถึงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญทั้งต่อระบบนิเวศและมีความสำคัญทั้งในฐานะเป็นแหล่งสร้างอาหาร แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้อย่างมหาศาล แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่ามีการทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งโดยเจตนาและอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์เป็นจำนวนมาก ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีไม่เพียงพอต่อการดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งประเทศ จึงจำเป็นต้องอาศัยพลังของเครือข่ายประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษาดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอันเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ได้รับรองสิทธิและเสรีภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทย อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจึงได้ออกระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนชุมชนชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศยิ่ง “รักษาทะเลยิ่งชีพ” พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายภาคีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยดึงภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย ชุมชน ท้องถิ่น ภาคประชาชน องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการและดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น

อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล (Marine Rangers) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดูแลจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและได้รับผลกระทบโดยตรงจากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ภาคประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนเอง โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาแนวคิดร่วมกันในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย

^๑ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ต้องอาศัยหลักการพื้นฐานและแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑.๑ หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง รูปแบบการปกครองที่ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจ มีหลักการสำคัญที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง^๒

หลักการพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ประกอบด้วย^๓

(๑) ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุด

(๒) ทุกคนมีความเสมอภาค มีเสรีภาพภายในกรอบกฎหมายที่เท่าเทียมกัน

(๓) การดำเนินการของรัฐเป็นไปตามเสียงข้างมาก โดยที่เสียงข้างน้อยก็ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(๔) เป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชน

ประชาธิปไตย แบ่งออกได้เป็น**ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy)** อันเป็นระบบที่ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยตัวเอง หรือร่วมใช้อำนาจอธิปไตย โดยมีหลักการสำคัญคือ อำนาจเป็นของกลุ่มประชาชนที่เลือกแล้วว่าต้องการการมีส่วนร่วมในการปกครอง มีการเริ่มต้นกระบวนการได้มาซึ่งอำนาจ และอำนาจเป็นของประชาชนในการตัดสินใจขั้นสุดท้าย^๔ **ประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Representative Democracy)** หรือประชาธิปไตยโดยอ้อมกล่าวคือเป็นการที่ประชาชนเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตัวเองหรือเรียกอีกอย่างว่า การปกครองโดยระบบผู้แทน และ**ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)** เป็นประชาธิปไตยแบบผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง อันจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐในสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อตัวเอง โดยหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจะมีลักษณะที่โดดเด่นคือ เน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียม อำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรนั้นจะต้องส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชากร เพิ่มการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีความยืดหยุ่น โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและกระบวนการทางนโยบายและกระบวนการยุติธรรมได้

๑.๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ

การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่รัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องที่สาธารณชนมีความห่วงกังวลและต้องการมีส่วนร่วมกับรัฐในการตัดสินใจ โดยการมีส่วนร่วมอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในลักษณะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ และอีกลักษณะคือ การรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการโดยโครงการมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในเรื่องที่

^๒ ข้อมูลจากเว็บไซต์สถาบันพระปกเกล้า <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

^๓ ลิขิต ธีรเวคิน. การเมืองการปกครองของไทย, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๖, หน้า ๑๕๕-๑๕๗

^๔ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๔๐) หมวดทั่วไป เรื่อง ๑. เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: องค์การคุรุสภา, ๒๕๔๕.

จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง ปัญหาและความต้องการของประชาชนจะได้รับการตอบสนองอย่างตรงกับปัญหา และเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นับตั้งแต่ประเทศไทยบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา จนถึงการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๕ มีการรับรองสิทธิและเสรีภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการ ที่กฎหมายบัญญัติ ฯลฯ มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๘) ร่วมมือ และสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม ฯลฯ นอกจากนี้ ประเทศไทยได้วางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วม โดยมีการบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๒. แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัคร

“อาสาสมัคร”^๖ หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการสังคมโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือรางวัลใดๆ ในการทำงานหรือกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งการให้บริการและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ สังคม หรือหน่วยงานอื่นใดที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยการช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น สนับสนุนแนวความคิด แรงงาน ทรัพย์สิน ผลตอบแทนที่อาสาสมัครได้รับคือ ความสุข ความภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นิยามความหมายของ อาสาสมัครว่า หมายถึง บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกัน แก้ไข และพัฒนาสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน^๗

องค์ประกอบที่สำคัญของอาสาสมัคร ประกอบด้วย ๓ ประการ^๘ ได้แก่

๑. การเลือก (Choose) เป็นการเน้นเจตจำนงที่อิสระที่กระทำหรือไม่กระทำในสิ่งใดๆ
๒. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึง การกระทำที่มุ่งมั่นที่จะทำให้ประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่ บุคคล กลุ่มคนหรือสังคมส่วนรวม
๓. การไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง (Without Monetary Profit) หมายถึง สิ่งที่ทำนั้นอยู่นอกเหนือความจำเป็น หรือสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าจะได้
๔. ไม่ต้องทำตามภาระหน้าที่ เช่น งานตามหน้าที่ประจำที่ได้รับค่าจ้างการดูแลครอบครัวตนเอง ความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง

^๕ ข้อมูลจากสำนักเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ <http://click.senate.go.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๑

^๖ ข้อมูลจาก http://www.sar.rmutt.ac.th/sar๕๕/?wpfb_dl=๙๒๘๕ สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

^๗ ข้อมูลจาก <https://www.m-society.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

^๘ ข้อมูลจาก http://www.sar.rmutt.ac.th/sar๕๕/?wpfb_dl=๙๒๘๕ สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

สำหรับประเทศไทยคำว่า อาสาสมัคร หมายถึง การกระทำสิ่งใดๆ โดยไม่หวังสิ่งใดซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับจิตอาสา จิตสาธารณะ จิตสำนึกสาธารณะ โดยมีการกล่าวถึงในช่วงภายหลัง พ.ศ. ๒๕๐๐ นับตั้งแต่เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ ขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๔

๓. การมีส่วนร่วมพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยคือการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย ชุมชน ท้องถิ่น ภาคประชาชน องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการและดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจึงได้ออกระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวน ๔ ฉบับเพื่อสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยมีระเบียบที่สำคัญ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล พ.ศ.๒๕๖๐ และระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๐

๓.๑ ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล พ.ศ.๒๕๖๐^๙

ในปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ประกอบกับได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการคุ้มครองเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนกำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๖ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพิจารณาให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติและจังหวัด

^๙ ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๑๒ เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

(๒) ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการ หรือกิจกรรมของชุมชนในเรื่องดังกล่าว

(๓) เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๔) เรื่องอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ ข้างต้น อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงออกระเบียบระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล พ.ศ.๒๕๖๐ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนชายฝั่งและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยกำหนดค่านิยามที่สำคัญ ดังนี้

“อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล” หมายความว่า บุคคลที่มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการอนุรักษ์ สงวน ค้ำครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนร่วมกับ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ใช้ชื่อย่อว่า “อสทล.” มีชื่อเรียกภาษาอังกฤษว่า “Marine Rangers”

“กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล” หมายความว่า การเชื่อมประสานกันของอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล เป็นลักษณะเครือข่ายในระดับพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความรู้ ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นเพื่อการอนุรักษ์ สงวน ค้ำครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงาน เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

“กรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล” หมายความว่า ผู้แทนอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนปฏิบัติงานในฐานะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด

๓.๑.๑ วัตถุประสงค์ของอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล (MARINE RANGERS)

(๑) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ความเข้มแข็ง กระบวนการเรียนรู้และพึ่งตนเองของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งอย่างยั่งยืนในท้องถิ่นของตนเอง

(๒) เพื่อประสานการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระหว่างระดับนโยบาย และระดับชุมชน

(๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นของตนเอง

๓.๑.๒ คุณสมบัติอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๑) มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติอื่นตามที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเห็นชอบ

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์

(๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(๔) เป็นผู้สมัครใจที่จะอาสาดำเนินกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์ สงวน ค้ำครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

- (๕) เป็นบุคคลที่มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานเพื่อส่วนรวม
- (๖) เป็นบุคคลที่เปิดโอกาสให้กับตัวเองและผู้อื่นในการแสวงหา เรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์
- (๗) เป็นบุคคลที่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่จะใช้เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกัน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ประสานและประชาสัมพันธ์แจ้งข่าว เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ ผู้ที่สนใจสมัครเป็น อาสาสมัครพิทักษ์ทะเลและมีคุณสมบัติครบถ้วนให้ยื่นความจำนงขอสมัครเป็นสมาชิกได้ตามหน่วยงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ได้รับมอบหมาย หรือที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอในเขตพื้นที่ หรือสมัครทางระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.๑.๓ หน้าที่ของอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล มีดังนี้

(๑) ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือการปฏิบัติงานราชการกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายตามที่ได้อำนาจ ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานแต่ละครั้งอาสาสมัครต้องอยู่ในความควบคุม กำกับดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ หรือมีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอย่างใกล้ชิด

(๒) ช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่น

(๓) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสร้างความตระหนักให้ภาคประชาชนรัฐสภาปัญหา ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ของท้องถิ่นและสามารถกำหนดแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาเองได้ รวมถึงการกระตุ้นให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ หรือชุมชนของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ของชุมชน

(๕) ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ รับและแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบาย ข่าวสาร กิจกรรม ตลอดจนผลงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๖) สดับตรับฟังข่าว หรือหาข่าวการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือเป็นภัยร้ายแรงต่อส่วนรวม หรือประเทศชาติ

(๗) ติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ของชุมชน

๓.๑.๔ สิทธิสำหรับผู้เป็นอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๑) แต่งเครื่องแต่งกาย และประดับเครื่องหมายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล (เครื่องหมาย เชิดชูเกียรติมี ๒ ระดับ ประกอบด้วย “รักษ์ทะเล ชั้น ๒ (เข็มเงิน)” และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “รักษ์ทะเล ชั้น ๑ (เข็มทอง)” ตามหลักเกณฑ์ที่กรมฯ กำหนด)

(๒) ได้รับบัตรประจำตัวอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๓) เข้าร่วมประชุม สัมมนา โครงการ หรือกิจกรรม ตามที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกำหนด

(๔) มีสิทธิในการคัดเลือกตัวแทนกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๕) มีสิทธิได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล เพื่อทำหน้าที่แทนกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๖) อาสาสมัครพิทักษ์ทะเลที่ปฏิบัติงานได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีสิทธิได้รับใบประกาศเกียรติคุณ เข็ม และอื่นๆ เพื่อยกย่องในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๗) นำเสนอข้อมูล และเสนอแนะข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงการดำเนินงาน หรือพิจารณาสถานภาพของคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๘) ได้รับการสนับสนุนในการเข้าชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดภูเก็ต อุทยานแห่งชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๙) สิทธิอื่นตามที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกำหนด

๓.๑.๕ กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๑) เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแก่ประชาชน

(๒) สนับสนุนและส่งเสริมการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามสิทธิและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญให้ยั่งยืนตลอดไป

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน โดยใช้หลักการการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

(๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ทุกระดับ

(๕) รักษาและเพิ่มสิทธิ หน้าที่ และจัดสวัสดิการให้แก่อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๖) ดำเนินการคัดเลือกผู้แทนกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล เพื่อทำหน้าที่แทนกลุ่ม

๓.๑.๖ คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๑) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ระดับอำเภอ ประกอบด้วย ผู้แทนจากกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล คัดเลือกกันเองภายในตำบลหรืออำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะนั้น แต่ละกลุ่ม ไม่น้อยกว่าหนึ่ง

(๒) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้แทนจากคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ระดับอำเภอ ภายในจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะนั้น แต่ละอำเภอ ไม่น้อยกว่าหนึ่งคน

(๓) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดพังงา จังหวัดระนอง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดสตูล

(๔) ให้แต่งตั้งประธาน รองประธานและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกกันเอง ภายในเวลาเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ แล้วแจ้งผลการดำเนินการดังกล่าวให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือหน่วยงานในสังกัดกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทราบ เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในการประสานการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องคณะกรรมการเครือข่าย

อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด สามารถแต่งตั้งที่ปรึกษา เพื่อขอคำปรึกษาได้ หรือตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือในการทำงานได้ตามความเหมาะสม

๓.๑.๗ คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด

(๑) เป็นผู้ประสานงานต่อหน่วยงานอื่น

(๒) จัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานของคณะกรรมการเครือข่าย

อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล

(๓) ดำเนินการตามแผนหรือนโยบายที่กำหนดไว้

(๔) รวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานภายในพื้นที่ เพื่อนำมาแถลงต่อที่ประชุมสามัญประจำปี อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๕) หน้าที่อื่นตามมติของคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลกำหนด

๓.๑.๘ หน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสเป็นอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล โดยสมัครใจ

(๒) จัดปฐมนิเทศ ประชุม ฝึกอบรม หรือสัมมนาให้กับอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) เผยแพร่ ข่าวสารเกี่ยวกับ อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล และประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

(๔) สนับสนุนแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลตามที่เห็นสมควร

๓.๒ ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๐^{๑๐}

อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ออกระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๐ เพื่อกำหนดแนวทางการสนับสนุนและช่วยเหลือชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยกำหนดดังนี้

คำนิยามที่สำคัญ

“นโยบายและแผน” หมายความว่า นโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งแห่งชาติหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี

“การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” หมายความว่า การบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

“โครงการ” หมายความว่า การดำเนินงาน โครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน ที่เกี่ยวกับ การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

^{๑๐} ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๖ เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

“ชุมชนชายฝั่ง” หมายความว่า ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลหรือเกาะ และได้ขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนชายฝั่งหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น กรณีต้องจัดทำนโยบายและแผน

๒. ให้การสนับสนุนให้คำปรึกษา ข้อมูล วิทยากร แก่ชุมชนชายฝั่งหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่ร้องขอ

๓. ทำการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแก่ชุมชนชายฝั่งหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. สนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมแก่ชุมชนชายฝั่งในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๕. โครงการหรือกิจกรรมที่จะได้รับการสนับสนุนต้องอยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรมฯ โดยไม่ซ้ำซ้อนกับที่อื่น

๖. เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่กระทำในเขตที่ชุมชนนั้นตั้งอยู่และเห็นว่ามีประโยชน์ตามภารกิจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๗. เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถแล้วเสร็จภายใน ๑ ปี

๘. เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ขัดแย้งหรือขัดข้องต่อกฎหมาย

๙. มีการรายงานผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการหรือกิจกรรมต่อผู้รับผิดชอบ

๔. บทวิเคราะห์

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของระบอบประชาธิปไตยอันถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับในนานาอารยประเทศจนมีความสำคัญและเป็นเรื่องที่เป็นทั้งทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมทั้งการบริหารงานภาครัฐที่ต้องมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยในเรื่องของการพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ภาครัฐ คือ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยในการบริหารจัดการ ดูแล พิทักษ์ รักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยคนในท้องถิ่นผ่านระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวน ๔ ฉบับที่ออกโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านกระบวนการสมัครเข้ามาเป็นอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ซึ่งเป็นการอาสาเข้ามาทำงานโดยไม่มีค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับภาครัฐเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน เจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายตามที่ได้ร้องขอ ช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสร้างความตระหนักให้ภาคประชาชนรู้สภาพปัญหา ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของท้องถิ่นและสามารถกำหนดแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาเองได้ รวมถึงการกระตุ้นให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ หรือชุมชน

ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติของการสมัครเป็นอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลจะต้องเป็นผู้สมัครใจที่จะอาสาดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นบุคคลที่มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานเพื่อส่วนรวมซึ่งสอดคล้องกับหลักการสากลที่อาสาสมัคร หรือ Volunteer หมายถึง ผู้ที่สมัครใจทำงานใดๆโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีการกำหนดสิทธิสำหรับผู้เป็นอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลไว้หลายประการ เช่น การได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล (เครื่องหมายเชิดชูเกียรติมี ๒ ระดับ ประกอบด้วย “รักษทะเล ชั้น ๒ (เข็มเงิน)” และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “รักษทะเล ชั้น ๑ (เข็มทอง)” ตามหลักเกณฑ์ที่กรมฯ กำหนด) การมีบัตรประจำตัวอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล การมีสิทธิในการคัดเลือกตัวแทนกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลเป็นต้น นอกจากนี้ระเบียบฯ ยังกำหนดให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต้องส่งเสริมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ดังเช่นที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้จัดโครงการจัดโครงการ “เครือข่ายภาคีเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลตามแนวทางไทยยั่งยืน” เพื่อเป็นเวทีการสื่อสารเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ กฎหมาย และข้อมูลสภาพระบบนิเวศแหล่งทรัพยากร การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาแนวคิด พัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลร่วมเป็นกลไกปกป้องและบริหารทรัพยากรทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

๕. บทสรุป

การเป็นอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลแม้เป็นการทำงานเพื่อสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนตามแนวคิดในเรื่องอาสาสมัคร แต่ในขณะเดียวกันอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนอย่างแท้จริงในการร่วมบริหารจัดการ ร่วมดูแลรักษาพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อันเป็นสิทธิหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตน และเป็นการส่งเสริมให้การทำงานของภาครัฐมีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล ประกอบกับระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๐ ได้กำหนดให้การจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติหรือจังหวัดจะต้องจัดรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยนั้น ยิ่งเป็นการเน้นย้ำว่ากรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามหลักการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย อันจะเป็นการช่วยสร้างรากฐานประชาธิปไตยที่มั่นคงแข็งแรงได้สืบไปในสังคมไทย

บรรณานุกรม

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๔๐) หมวดทั่วไป เรื่อง ๑. เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: องค์การคุรุสภา. ๒๕๔๕.

ลิขิต ธีรเวคิน. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๖. หน้า ๑๕๕-๑๕๗

ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๑๒ เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๖ เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

ข้อมูลจากเว็บไซต์สถาบันพระปกเกล้า <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>
สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้อมูลจากสำนักเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
<http://click.senate.go.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้อมูลจาก http://www.sar.mutt.ac.th/sar๕๕/?wpfb_dl=๙๒๘๕ สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้อมูลจาก <https://www.m-society.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้อมูลจาก http://www.sar.mutt.ac.th/sar๕๕/?wpfb_dl=๙๒๘๕ สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑